

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2020 m. spalio 1 d.

Turi būti atlikta ES vykdomos bankams teikiamos valstybės pagalbos priežiūros tinkamumo patikra, teigia auditoriai

Europos Komisija turi teisinių įgaliojimų ir išteklių finansų įstaigoms teikiamai valstybės pagalbai kontroliuoti. Tačiau, kaip teigiama naujoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje, ji ne visada galėjo jais visapusiškai pasinaudoti. 2013–2018 m. buvo tiek suderinamumo vertinimo, tiek veiksmingumo stebėjimo trūkumų. Be to, nors valstybės pagalbos kontrolės taisyklės iš esmės buvo aiškios ir paprastos, jos nebuvo pakeistos nuo 2013 m., nepaisant labai skirtingų aplinkybių. Todėl auditoriai ragina iš naujo įvertinti dabartines taisykles.

Viešojo finansinė parama paprastai draudžiama pagal ES teisę. Tačiau po 2007–2008 m. finansų krizės valstybės pagalba finansų įstaigoms išaugo precedento neturinčiu mastu, nes buvo manoma, kad būtina sumažinti grėsmę, kurią bankai kelia finansiniam stabilumui. Nuo to laiko ES, siekdama ateityje išvengti bereikalingo bankų gelbėjimo valstybės lėšomis, įgyvendino svarbias savo finansų sektoriaus sistemos reformas. Vis dėlto dar pasitaiko atvejų, kai bankai gauna mokesčių mokėtojų pinigų. Komisijos užduotis – įvertinti šių priemonių suderinamumą su ES vidaus rinka. Auditoriai nagrinėjo, ar nuo naujo Bankų komunikato priėmimo 2013 m. rugpjūčio mėn. iki 2018 m. pabaigos Komisijos kontrolė buvo tinkama siekiant užtikrinti, kad valstybės pagalba išliktų išimtinė ir neviršytų būtino minimumo, kaip reikalaujama pagal ES sutartis.

„Palyginti su 2007–2008 m. finansų krizės padariniais, aplinkybės akivaizdžiai pasikeitė, net atsižvelgiant į besitęsiančią COVID-19 krizę. Reglamentavimo sistema buvo gerokai sustiprinta, todėl bankai tapo atsparesni ir sumažėjo jų poreikis pasikliauti mokesčių mokėtojų parama. Tuo tarpu yra pripažintas tikslas siekti labiau integruoto bankų sektoriaus Europos Sąjungoje, – teigė už ataskaitą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Mihails Kozlovs. – Todėl raginame Komisiją apsvarstyti galimybę racionalizuoti valstybės pagalbą finansų sektoriui tiek taisyklių, tiek praktikos požiūriu.“

Apskritai auditoriai pripažįsta, kad ES sukūrė tinkamas valstybės pagalbos bankams efektyvios kontrolės priemones ir įgaliojimus. Komisija skyrė reikiamus išteklius ir ekspertines žinias ir nustatė tvirtą etikos sistemą. Komisija taip pat nustatė atitinkamus procesus, o jos bylų nagrinėjimo veikla iš esmės atitiko reikalavimus. Tačiau procedūros kartais buvo per ilgos ir ne

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

visada visiškai skaidrios, daugiausia taip buvo dėl pernelyg plataus neoficialių ryšių iki pranešimo pateikimo naudojimo.

Auditoriai nustatė, kad valstybės pagalbos finansų sektoriui kontrolės taisyklės iš esmės yra tinkamai parengtos ir aiškios. Pagal ES sutartis viešąją paramą bankams leidžiama teikti išimties tvarka, kad būtų pašalinti rimti valstybės narės ekonomikos sutrikimai. Tačiau ES taisyklės šiuo klausimu nėra pakankamai aiškios ir jose neapibrėžta, kas yra rimtas sutrikimas, pažymi auditoriai. Jie taip pat pastebėjo, kad Komisija neginčijo valstybių narių tvirtinimų, kad grėsmė finansiniam stabilumui egzistavo atskirais atvejais. Be to, nors Komisija reikalavo, kad būtų nustatytos priemonės, kuriomis siekiama apriboti konkurencijos iškreipimus, ji neanalizavo faktinio kiekvienos priemonės poveikio konkurencijai. Komisijos veiksmingumo rodikliai irgi nevisiškai atitiko paskirtį, nes jie ne visada atspindėjo jos darbą, o veikiau išorės veiksnius, kurių ji negali kontroliuoti.

Galiausiai auditoriai apgailestauja, kad nuo 2013 m. Komisija tinkamai neįvertino savo krizės metu nustatytų taisyklių. Todėl taisyklės liko nepakitusios, nepaisant to, kad reglamentavimo sistema buvo iš esmės peržiūrėta (įskaitant tai, kad Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyva apribotos galimybės teikti pagalbą bankams nepradedant nemokumo procedūrų), o ekonominės ir finansinės sąlygos labai pagerėjo (iki COVID-19). Todėl yra rizika, kad dabartinės ES taisyklės nebegalės būti suderintos su rinkos realijomis, įspėja auditoriai.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta pirmiau, ir siekdami racionalizuoti ES vykdomą finansų sektoriui teikiamos valstybės pagalbos kontrolę, auditoriai ragina Europos Komisiją:

- Iki 2023 m. įvertinti, ar dabartinės taisyklės tebėra tinkamos, ir prireikus jas iš dalies pakeisti;
- toliau gerinti vidaus procesų ir geriausios praktikos laikymąsi ir
- gerinti savo veiklos rezultatų vertinimą.

Pastabos leidėjams

Pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo valstybės pagalba apskritai draudžiama, išskyrus atvejus, kai tai pateisinama dėl bendrų ekonominio vystymosi priešasčių arba aiškiai apibrėžtomis išimtinėmis aplinkybėmis. Europos Komisija turi išimtinę kompetenciją valstybės pagalbos kontrolės srityje. Jos tikslas – užtikrinti vidaus rinkos vientisumą apsaugant nuo valstybių narių vykdomo rinkos iškreipimo.

Specialioji ataskaita Nr. 21/2020 „Valstybės pagalbos ES finansų įstaigoms kontrolė: poreikis atlikti tinkamumo patikrą“ pateikta 23 ES kalbomis Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Šis auditas yra [Audito Rūmų darbo finansų ir ekonomikos valdymo srityje](#) dalis. Jis papildo anksčiau paskelbtas Audito Rūmų ataskaitas dėl finansų priežiūros ir konkurencijos politikos.

Audito Rūmai pristato savo specialiąsias ataskaitas Europos Parlamentui ir ES Tarybai bei kitoms suinteresuotosioms šalims, kaip antai nacionaliniams parlamentams, pramonės suinteresuotiesiems subjektams ir pilietinės visuomenės atstovams. Didžioji mūsų ataskaitose pateikiamų rekomendacijų dalis yra praktiškai įgyvendinamos.

Informacijos apie priemones, kurių Audito Rūmai ėmėsi reaguodami į COVID-19 pandemiją, galima rasti [čia](#).

Kontaktai spaudai dėl šios ataskaitos

Vincent Bourgeois – E. paštas vincent.bourgeois@eca.europa.eu

tel. (+352) 4398 47 502, mob. tel. (+352) 691 551 502